

PROFILUL SĂNĂTĂȚII OCUPAȚIONALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Iurie PÂNZARU,
Centrul Național de Sănătate Publică

Summary

Occupational morbidity in Republic of Moldova

In the article were analyzed indicators characterizing the health of employees working in harmful and unfavorable conditions in enterprises from Republic of Moldova during the period 2000-2011 years.

In the research process was revealed interrelation between professional morbidity indicators and harmful factors at the workplace.

Keywords: *professional morbidity, workplace, professional diseases.*

Резюме

Профессиональная заболеваемость в Республике Молдова

В статье проанализированы показатели, характеризующие состояние здоровья работающих во вредных и неблагоприятных условиях труда на предприятиях Республики Молдова за период 2000-2011 г.г.

В ходе анализа была выявлена связь между показателями профессиональной заболеваемости и вредными факторами труда на рабочих местах.

Ключевые слова: *профессиональная заболеваемость, рабочее место, профессиональные болезни.*

Actualitatea temei. Sănătatea angajaților care activează în condiții nefavorabile și nocive de muncă constituie o problemă primordială. Ea este una din preocupările specialiștilor din domeniul sănătății publice, în contextul evaluării factorilor de risc din mediul ocupațional și al influenței lor asupra stării de sănătate, precum și a medicilor curativi în privința diagnosticării timpurii și tratării bolilor profesionale.

Necesitatea asigurării unui grad sporit de sănătate și securitate în procesul de muncă este stipulată în Legile nr. 186 din 10.07.2008 *Securitatea și sănătatea în muncă* și nr. 10 din 03.02.2009 *Privind supravegherea de stat a sănătății publice*, ca unul dintre obiectivele principale ale statului și ale agenților economici.

Politica de sănătate și securitate în muncă, lansată de Comisia Europeană în primul deceniu al secolului XXI, s-a bazat pe o abordare globală a bunei stări la locul de muncă, ținând cont de evoluția din sfera muncii și de apariția de riscuri noi, înregistrând doar o scădere a ratei accidentelor în muncă [1].

În pofida progreselor înregistrate, în multe ramuri ale economiei naționale a Republicii Moldova (agricultură, construcții, transport, industria mobilei etc.) mediul ocupațional continuă să prezinte un pericol real pentru sănătatea angajaților, ca urmare s-au înregistrat de la 76 cazuri de boli profesionale în anul 2000 până la 12 în anul 2010 [2].

Această evoluție necesită o atitudine mai responsabilă din partea agenților economici/patronilor, pentru a identifica măsuri eficiente de prevenire. În acest sens, medicina ocupațională vine să amelioreze situația privind interferența consecințelor patologice generate de muncă și condițiile de muncă, de rând cu toate specialitățile clinice (pneumologia, medicina internă, neurologia, psihiatria, hematologia etc.) și preclinice (biochimia, fiziologia, genetica etc.).

Medicina ocupațională este dinamică, prin prisma dezvoltării și diversificării producției de tip industrial și manufactural, aspect care lărgeste cadrul etiologic al bolilor profesionale/ocupaționale. În același timp, progresele biologiei și ale medicinei, în special în domeniul geneticii, imunologiei, imagisticii, igienei etc., au o reflectare pozitivă, novatoare în teoria și practica acestei specialități (5).

Lucrarea are drept scop descrierea evoluției morbidității profesionale în Republica Moldova a angajaților expuși la factorii de risc din mediul ocupațional, a dinamicii modificărilor în timp, a structurii morbidității, precum și a aspectelor legate de implementarea tehnologiilor și mașinilor noi.

Material și metode. A fost analizată și evaluată morbiditatea profesională din Republica Moldova pentru perioada 2000-2011, în conformitate cu Clasificarea Internațională a Maladiilor, revizia a X-a a OMS. Materialele au fost colectate din anuarele statistice ale Centrului Național de Sănătate Publică [2], fiind supuse analizei matematice și grafice.

Rezultate și discuții. Conform datelor statistice, la 01.01.2012, în Republica Moldova activau 1.173 mii persoane, comparativ cu 1.143 mii în 2010, din ele circa 45% femei.

Dintre cei 1.173 mii angajați în 2011, 27,5% erau încadrați în ramura agriculturii, 19,0% au activat în comerțul cu ridicata și cu amănuntul, hoteluri și restaurante, 13,0% – în industrie, câte 5,7% – în ramura construcțiilor, în transport și comunicații, 21,3% – în administrația publică: învățământ, sănătate și asistență socială și 7,6% revin pe seama altor activități [3].

Cunoașterea structurii morbidității profesionale are o importanță deosebită în condițiile în care aceasta reprezintă efectul influenței factorilor nocivi din mediul ocupațional și care poate fi remediat prin măsuri tehnico-organizatorice [4].

Statistica națională privind bolile profesionale evidențiază faptul că, din punct de vedere numeric, acestea nu sunt raportate sistematic, comparativ cu

numărul accidentelor mortale. Bolile profesionale pentru Republica Moldova sunt doar „aisbergul” ce reprezintă o provocare pentru specialiștii din sistemul de sănătate, inclusiv pentru cei care sunt abilitați cu funcție de diagnosticare.

În perioada 2000-2011, în Republica Moldova au fost înregistrate 323 de cazuri de boli profesionale, în rezultatul cărora au fost afectate 366 de persoane (inclusiv 146 femei sau 39,8% și 220 bărbați care constituie 60,2%). Indicele morbidității profesionale a constituit 2,4 la 100.000 angajați (figura 1).

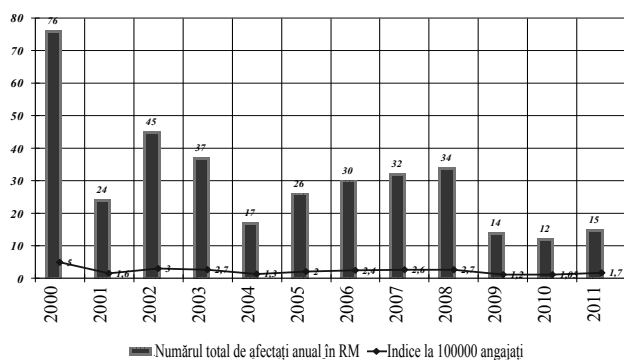


Figura 1. Dinamica morbidității profesionale în anii 2000-2011 (%)

Bolile profesionale în perioada de referință nu au fost diagnosticate în mai multe teritorii administrative (Anenii Noi, Cantemir) sau a fost depistat câte un caz de boală la adresarea nemijlocită a persoanei deja bolnave (Basarabeasca, Călărași, Leova, Nisporeni, Șoldănești). Atare situație e cauzată de lipsa prudenței specialiștilor în diagnosticarea timpurie a patologiilor profesionale în cadrul examenelor medicale periodice și de lipsa specialiștilor în domeniul dat în instituțiile medico-sanitare publice/private raionale ori municipale.

Cele mai frecvente patologii profesionale în anii 2000-2011 au fost condiționate de factorii nocivi și nefavorabili din mediul ocupațional, cum ar fi: acțiunea negativă a vibrației – în 37,5% cazuri, substanțe chimice toxice – 21,6%, germeni patogeni (micobacteria tuberculozei) – 13,5%, preparate de uz fitosanitar – 11,2%, pulberi – 7,5%, zgomot – 3,2% și alți factori – în 5,5% cazuri (figura 2).

Vibrația ca factor persistent în mediul ocupațional rămâne un flagel caracteristic doar pentru economia statelor fostei URSS, care încă mai utilizează pe larg tehnica agricolă și alte echipamente uzate de timp și moral învechite, care au efecte nefaste asupra sănătății angajaților.

Făcând o statistică a repartiției cazurilor de boli profesionale după nosologiile înregistrate, se constată că cele mai multe cazuri de îmbolnăvire în perioada 2000-2011 le revin angajaților din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – 197 cazuri (70,0%). La angajații instituțiilor subordonate Minis-

terului Sănătății au fost înregistrate 64 cazuri (19,9%), ai Ministerului Economiei – 24 cazuri (în rezultatul cărora au avut de suferit 67 persoane) – 7,4%; la angajații din sistemul de Educație s-au înregistrat 7 sau 2,1%, cazuri, angajaților din subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor le revin 6 cazuri (1,8%) și Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor – 3 cazuri (0,9%), celelalte 22 (6,8%) revin altor autorități publice centrale.

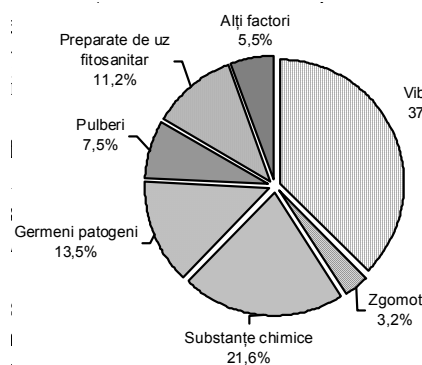


Figura 2. Ponderei persoanelor afectate în funcție de factorii nocivi din mediul ocupațional

În structura bolilor profesionale (figura 3) prevalează osteocondroza cu 32,5% cazuri, urmată de alergii profesionale – 15,0%, bronșită și astm bronșic – 10,1%, tuberculoză profesională și hepatite acute virale B, C respectiv cu 9,6% și 7,9%. Nevrita cohleară și boala de vibrație au fost diagnosticate respectiv în 3,0% și 0,3% cazuri, deși tehnica agricolă este depășită și reparațiile au loc în afara întreprinderilor specializate.

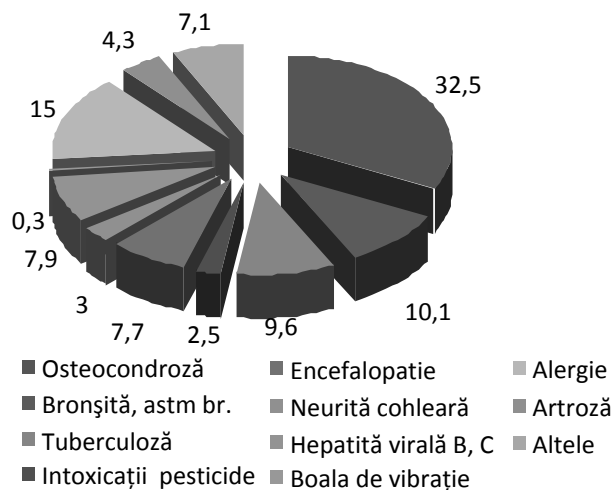


Figura 3. Morbiditatea profesională în Republica Moldova după formele nosologice (%)

Riscul profesional de apariție a bolii se evidențiază prin prisma cunoașterii procesului tehnologic, condițiilor de muncă și profesiilor implicate în activități nocive. Prin studiul nostru au fost cuantificate principalele profesii expuse la factorii de risc: mecanizatorii – în 39,3% cazuri, muncitorii întreprinderilor

industriale – 18,6%, lucrătorii medicali – 17,2% etc. (figura 4). Factorii din mediul ocupațional care au contribuit la apariția bolilor profesionale în această perioadă au fost estimați după cum urmează:

- defecte constructive sau calitatea inferioară a mașinilor/utilajului tehnologic în circa 50% cazuri;
- nerespectarea regimului antiepidemic – 30%;
- utilizarea nerațională a echipamentului de protecție individuală – 12% cazuri;
- utilizarea în economia națională a tehnologiilor învechite – 4,0%;
- lipsa sau funcționarea ineficientă a sistemelor de ventilație – 3,0% cazuri etc.

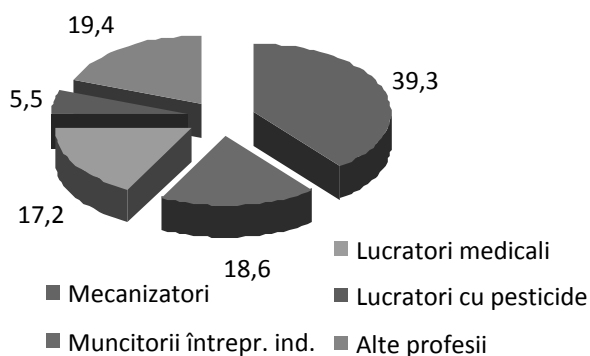


Figura 4. Ponderea profesiilor afectate de boli profesionale (%)

Evaluarea situației privind sănătatea ocupațională în Republica Moldova după anul 2000 determină o tendință nefavorabilă prin depistarea tardivă a abaterilor în sănătatea anjajaților din ramurile economiei naționale, din cauza organizării ineficiente a examenelor medicale periodice, nedorinței angajatorului de a i se stabili diagnosticul de boală profesională, care are urmări de ordin financiar; atitudinea superficială a comisiilor medicale teritoriale în suspectarea/diagnosticarea timpurie a maladii, cauzată inclusiv de lipsa pregătirii universitare a cadrelor specializate în patologii profesionale, cel puțin a medicilor de familie ori a altor specialiști.

Concluzii

1. În pofida progreselor din unele ramuri ale economiei naționale, mediul ocupațional continuă să prezinte un pericol real pentru sănătatea angajaților.
2. Numărul anual de boli profesionale s-a micșorat de la 76 cazuri în anul 2000 până la 12 cazuri în 2011, înregistrate doar la adresarea persoanelor deja bolnave.
3. Sistemul actual de supraveghere a stării sănătății angajaților în câmpul muncii (examele medicale, diagnosticul întârziat) este ineficient și necesită reformare.

Bibliografie

1. Didi Surcel. *Riscuri noi și emergente, provocarea majoră în relansarea politicii de sănătate și securitate în muncă*, Sibiu, 2011, p. 7.
2. *Supravegherea de stat a sănătății publice în Republica Moldova* (raport național), Chișinău, 2012, p. 27-36.
3. *Moldova în cifre*. În: Breviar statistic 2012, Chișinău, 2011, p.15.
4. Todea Andriana, Ferencz Aurelia. *Morbiditatea profesională în România în anul 2007*, București, 2008, p. 37.
5. Cocârlă Aristotel. *Medicina ocupațională*, vol. I, Cluj-Napoca, 2009, 868 p.

Prezentat la 28.02.2013

Iurie Pînzaru, dr. în med.

Centrul Național de Sănătate Publică

e-mail: iurie_pinzaru@cnspl.md

Tel. serv. (022)574502

DIMINUAREA EFECTELOR NEGATIVE ALE VALURILOR DE CĂLDURĂ – RĂSPUNSUL SANĂTĂȚII PUBLICE LA PROVOCĂRILE GLOBALE

**Nicolae OPOPOL^{1,2}, Valeriu PANTEA¹,
Ala OVERCENCO¹, Cătălina CROITORU^{1,3}**

¹Centrul Național de Sănătate Publică;

²USMF N. Testemițanu, Catedra Igienă;

³USMF N. Testemițanu, Catedra Igiena Generală

Summary

Mitigation of heat wave negative effects - the public health response to global challenges

Global warming is manifested by the triggering the extreme weather events conditioning the health risk. Adverse health effects of heat waves as one of the consequences of climate change are largely preventable. The results of regional studies give us the scientific basis for elaboration of heat wave early warning system and development of the National Action Plan. Identifying other regional risks related to climate change is necessary to comprehensively estimate the vulnerability of the population and to organize the appropriate response of the public health service to global challenges.

Keywords: global warming, extreme weather events, public health, risk mitigation.

Резюме

Снижение негативных последствий волн жары – ответ общественного здравоохранения на глобальные вызовы

Глобальное потепление проявляется увеличением экстремальных погодных явлений, обуславливающих возникновение рисков для здоровья. Вредное воздействие волн жары на здоровье, как одного из последствий